

Список використаних джерел

1. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05 квітня 2001 року (у редакції станом на 17 січня 2012 року). *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/ed20120117#Text> (дата звернення: 07.11.2022).
2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 року (у редакції станом на 15 серпня 2012 року) № 4651-VI. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/ed20120815#Text> (дата звернення: 08.11.2022).
3. Проект Кримінального Кодексу України: редакція станом на 29 вересня 2022р. *Новий Кримінальний Кодекс України*: веб-сайт. URL: <https://newcriminalcode.org.ua/upload/media/2022/09/29/1-kontrolnyj-tekst-proektu-kk-29-09-2022.pdf> (дата звернення: 07.11.2022).

Науковий керівник: канд.юрид.наук., доцент Мирошніченко Н.А.

Малишева Марина Валеріївна

аспірантка 2-го року навчання кафедри кримінального права
Національного університету «Одеська юридична академія»

ОСОБЛИВОСТІ НЕЗАКОННОГО ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДІВ НАД ЛЮДИНОЮ ЯК КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ ТА ІНШІ ФОРМИ ТИСКУ (ПРИМУШУВАННЯ), СКОЄНІ ПІД ЧАС АГРЕСІЇ РФ ПРОТИ УКРАЇНИ

Україна є суверенною, незалежною, демократичною, соціальною правовою державою (ст.1 Конституції України). Російська федерація зобов'язалася поважати незалежність, суверенітет та існуючі кордони України; утримуватися від загрози силою, її використання проти територіальної цілісності чи політичної незалежності України; не застосовувати ядерну зброю як проти України, так і проти інших держав-учасниць Договору про нерозповсюдження ядерної зброї, крім випадку нападу на них самих, їхні та підопічні території, збройні сили, їхніх союзників. Зазначене було встановлено у Меморандумі про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї, укладеного 5 грудня 1994 року між Україною, росією,

Великобританією та США про гарантії України у зв'язку з набуттям нею неядерного статусу. Того ж дня Україна приєдналася до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї.

У той же час, сьогоднішня демонструє не тільки українцям, а й іншим державам дії рф, які порушують, суперечать вищезазначеному Меморандуму. Агресор застосовує на території України заборонену зброю, зокрема: термобаричну зброю, фосфорні боеприпаси, касетні боеприпаси, гіперзвукову зброю; погрожує застосуванням ядерної, хімічної, біологічної, бактеріологічної зброї шляхом психологічного впливу (медіа-засоби) та фізичного впливу (зокрема, на окупованих територіях). Такі дії порушують, зокрема, Женевський протокол про заборону застосування на війні задушливих, отруйних або інших подібних газів та бактеріологічних засобів, підписаний 17 червня 1925 року; Конвенцію про заборону розробки, виробництва, накопичення, застосування хімічної зброї та про її знищення від 13 січня 1993 року.

На жаль, деякі громадяни України стали об'єктами жорстоких дослідів над людиною. РФ застосовує зброю; бере у полон військових, цивільних, дітей, літніх, молодих чоловіків та жінок без їхньої згоди для невідомої Україні мети; примушує отримувати ідентифікаційні документи країни на окупованих агресором територіях; анексує деякі території України, враховуючи, що суб'єкти рф на таких територіях відсутні; застосовує фізичний тиск для розлучення багатьох сімей України шляхом відправлення дітей на околиці держави-агресора, а батьків на фізичну роботу для обслуговування військових рф. Громадяни України, які не є фахівцями у галузі права, бачать таку ситуацію як жорстокий напад, незаконне проведення дослідів над людьми, які проживають на території України. Без згоди на такі дії українців, ми фактично стали об'єктами тиску та примушування.

Тому виявлення сутності та класифікація всіх кримінально-протиправних посягань, вчинених під час широкомасштабної агресії рф проти України, є важливою актуальною проблемою. Агресор вчинив та продовжує вчинювати таку кількість злочинів, що, на мою думку, для такої класифікації повинні бути залучені фахівці багатьох галузей права.

Актуальною є дискусія деяких держав стосовно того, яким чином рф має відповідати за свої дії. Застосування санкцій, на мій погляд, є недостатньою формою покарання. Кожна особа, яка вчинила будь-яку дію, що порушує цілісність України та/або є кримінальним правопорушенням згідно з Кримінальним кодексом України, має відповідати згідно з

основними міжнародно-правовими актами та законодавством України. Так, стаття 28 Конституції України забороняє піддавати будь-яку людину науковим, медичним або іншим дослідом без її вільної згоди. У разі вчинення таких дій застосовується кримінальна відповідальність за статтею 142 Кримінального кодексу України. При цьому виникає і процедурне питання, пов'язане з тим, яким чином має відповідати рф за вчинення незаконних дій не тільки щодо однієї людини, а й всіх громадян України.

Впевненість у незалежності України є безсумнівною, тому вже зараз є необхідність складання певної сукупності вчинених кримінально-протиправних посягань. Адже страждає не одна людина, страждають всі люди, що проживають на території України. Як допомогти всім українцям, хто став об'єктом незаконних дослідів над людиною? Як допомогти всім, хто піддався жорстокому фізичному, моральному, психологічному впливу та/або тиску? Кожен українець має право звернутися до правоохоронних органів України та зафіксувати факт вчинення над ним та/або його майном, та/або його близькими кримінального правопорушення. Це сприяє притягненню до відповідальності винних осіб.

Тому, на мою думку, ця проблема повинна стати предметом спеціального обговорення. Я бачу цей рік таким, коли життя українців стало об'єктом обговорення. Згідно зі ст.ст. 1, 9 Нюрнберзького кодексу 1947 року, «Абсолютно необхідною умовою проведення експерименту над людиною є добровільна згода останньої... В ході проведення експерименту випробовуваний повинен мати можливість зупинити його». Будь-яке втручання у сферу здоров'я людини має бути підкріплене правовою основою, яка значною мірою забезпечує захист прав і свобод людини та громадянина. Порушення цих умов необхідно розглядати як протиправне, суспільно небезпечне посягання, а особи, які вчиняють такі дії, повинні притягатися до кримінальної відповідальності.

Список використаних джерел

1. Protocol for the Prohibition of the Use in War of Asphyxiating, Poisonous or Other Gases, and of Bacteriological Methods of Warfare. *United Nations*. URL: <https://www.un.org/disarmament/wmd/bio/1925-geneva-protocol/>
2. Конвенція про заборону розробки, виробництва, накопичення, застосування хімічної зброї та про її знищення від 13 січня 1993 року. *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_182#Text
3. Конституція України: Закон України № 254к/96-ВР від 28.06.1996.

Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.

4. Кримінальний кодекс України: Закон України № 2341-III від 05.04.2001. *Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25. Ст. 131.*

5. Меморандум про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї: Меморандум від 05.12.1994. *Офіційний вісник України. 2007. № 13. С. 123. Ст. 507.*

6. Нюрнберзький кодекс. 1947.

Науковий керівник: д-р.юрид.наук, професор Стрельцов Є.Л.

Радковська Ірина Сергіївна

аспірантка 4-го року навчання кафедри кримінального права
Національного університету «Одеська юридична академія»

НЕПОВНОЛІТНІ ЯК СУБ'ЄКТИ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ БЕЗПЕКИ РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ

Відповідно до частини 1 статті 1187 ЦК України, джерелом підвищеної небезпеки є, зокрема, діяльність, пов'язана з використанням, зберіганням або утриманням транспортних засобів, що створює підвищену небезпеку для особи, яка цю діяльність здійснює, та інших осіб [2]. З огляду на підвищену небезпеку посягань на дану категорію суспільних відносин та потребу їх ретельної охорони, в Особливій частині КК України міститься розділ XI, присвячений кримінальним правопорушенням проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

За загальним правилом, суб'єктами кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту є особи, які досягли 16-річного віку, а за окремі кримінальні правопорушення вказаної категорії, а саме: пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів (стаття 277 КК України), угон або захоплення залізничного рухомого складу, повітряного, морського чи річкового судна (стаття 278 КК України), незаконне заволодіння транспортним засобом (частини 2, 3 статті 289 КК України) відповідальність передбачена вже з 14-річного віку [1].

Згідно з Єдиним звітом про осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, за січень-жовтень 2022 року, розміщеним на офіційному веб-сайті Офісу Генерального прокурора [5], за вказаний період було